

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.081/2015/7. szám

A Debreceni Ítéltábla az előbb Dr. Novák Rudolf ügyvéd (címe) által képviselt, majd személyesen eljár felperes neve (címe) felperesnek - a Dr. Varga Imre ügyvéd (címe) által képviselt I.rendű alperes neve (címe) I. rendű és II.rendű alperes neve (címe) II. rendű alperesek ellen személyhez fűződő jog megsértése miatt indított perében az Egri Törvényszék 12.P.20.256/2013/30. számú ítélete ellen a II. rendű alperes részéről 31. sorszámmal előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s:

A fellebbezés elbírálása szempontjából releváns tényállás szerint **E**, **B** és **H** községek polgármesterei a felperest 2013. február 19. napjától - 6 hónapos próbaidő kikötésével - **E** Közös Önkormányzati Hivatal jegyzőjének nevezték ki.

Közfoglálati jogviszonya - a próbaidő alatt - 2013. április 30. napján felmentéssel szűnt meg; a felmentés jogellenességének a megállapítása iránt a felperes munkaügyi pert indított, amely jelenleg is folyamatban van.

Az I. rendű alperes **E** Község polgármestere, a II. rendű alperes **E** Község Önkormányzata 6 tagú képviselő-testületének a tagja.

Az önkormányzat 2013. április 25-i zárt képviselő-testületi ülésén ismertetésre került a pénzügyi bizottság 2013. április 22-i üléséről készült jegyzőkönyv, miszerint a felperes „a helyi önkormányzat pénztárából jogosulatlanul vett fel több alkalommal pénzt összesen 329 000 Ft összegben. (...) A jogosulatlan pénz feletti rendelkezés összesen 849 467 Ft. A mai napig elszámolt előleg összege 205 000 Ft, az el nem számolt előleg összege 283 000 Ft!!!”

A felperes a felvett előleget 2013. április 24-én visszafizette.

A II. rendű alperes a 2013. április 25-i zárt képviselő-testületi ülésen - általa sem vitatottan - megjegyezte, hogy „a jegyzőasszony a közpénzt az otthoni költségvetés pótlására használja.”

Az önkormányzat belső ellenőre 2013. május 15-én ellenőrzési jelentést készített a közös önkormányzati hivatal székhelyi, házi pénztári és bizonylati rendjének a tételes vizsgálatáról.

A jelentés összegző megállapításai, következtetései és javaslatai szerint „a jegyző [a felperes] a Számtv.-ben és az Ávr.-ben, valamint a Megállapodásban elrendelt szabályzat-előkészítési kötelezettségének nem tett eleget, s ezzel megsértette a számviteli fegyelmet. (...) Az önkormányzat és a Közös Hivatal pénzkezelése szabálytalan, mivel a jegyző nem jelölte ki írásban a kiadások teljesítésének igazolására jogosultakat, így minden banki- és pénztári kifizetés az első kontroll nélkül történt meg. Szabálytalan az utólagos elszámolásra kiadott előlegek kezelése, melyben érintettsége okán elsődlegesen a jegyző felelőssége állapítható meg. Az átvett előleget sajátjaként kezelte, de a felszólításra visszafizette, így vagyoni kár az önkormányzatot nem érte. (...) A feltárt hiányosságok és szabálytalanságok a vezetői felelősség megállapítását indokolják, azonban a jegyző munkaviszonyának megszüntetése miatt büntetőjogi felelőssége megállapítására van lehetőség.”

A jelentés részletes megállapítása rögzíti, hogy „a pénztári bizonylatok alapján megállapítható, hogy a jegyző indokolatlanul vett fel vásárlási előleget, mivel a 448 000 Ft-ból mindössze 20 395 Ft-ot fordított ténylegesen vásárlásra. (...) 238 000 Ft előleg visszafizetése április 24-én megtörtént, 5 000 Ft elszámolásának nincs fellelhető bizonylata a pénztárban.”

A felperest a közös önkormányzati hivatal polgármesterei nem jelentették fel, ellene nem indult büntetőeljárás.

A felperest a 2013. április 25-i képviselő-testületi ülésen a II. rendű alperes által tett, fentebb idézett állítás következtében társadalmi megítélésének a negatív irányú változásában és megszégyenítettség-érzésben manifesztálódó immateriális hátrány érte.

A felperes az I. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetében a belső ellenőri jelentésben foglaltak nyilvánosságra hozatala, a II. rendű alperessel szembeni keresetében pedig a 2013. április 25-i képviselő-testületi ülésen tett, idézett kijelentés miatt jóhírneve és becsülete megsértésének a megállapítását, az alperesek további jogsértéstől történő eltiltását, valamint arra való kötelezését kérte, hogy az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül a..... Megyei **H-ban** megfelelő méretű, keretes, vastagon kisedett szövegű közleményben, valamint **E** Önkormányzata jogerőt követő első testületi ülésén napirend előtti felszólalásukban, televíziós közvetítés ideje tegyenek közé egy olyan nyilatkozatot, miszerint „alaptalanul állítottuk, hogy felperes neve, **E** korábbi jegyzője nem számolt el 283 000 Ft előleggel, alaptalanul állítottuk, hogy ezt az összeget nem fizette vissza és minden alapot nélkülözően tettük azt a nyilatkozatot, hogy a Jegyző Asszony a

közpénzt az otthoni költségvetés pótlására használja. Alaptalan állításainkért felperes neve elnézését kérjük."

Kérték továbbá, hogy a bíróság egyetemlegesen kötelezze az alpereseket 500 000 Ft nem vagyoni kártérítés és 50 000 Ft + ÁFA ügyvédi munkadíjból álló perköltség megfizetésére.

Az alperesek a kereset elutasítását és a felperes perköltségben történő marasztalását indítványozták.

A II. rendű alperes érdemi ellenkérelmében kifejtette, hogy a felperes által sérelmezett kijelentést nem vitásan ő tette, de az kérdés és nem állítás formájában hangzott el.

A törvényszék 12.P.20.056/2013/30. számú ítéletében megállapította, hogy a II. rendű alperes **E** Község Önkormányzatának 2013. április hó 25. napján megtartott közgyűlésén tett, azon való tényeket hamis színben feltüntető kijelentésével, hogy „a jegyzőasszony a közpénzt az otthoni költségvetés pótlására használja”, megsértette a felperes jóhírnevét és becsületét. A II. rendű alperest a további jogsértéstől eltiltotta és kötelezte, hogy a felpereshez intézett magánlevélben 15 napon belül kérjen elnézést a felperestől a fent írt kijelentésért. Kötelezte a II. rendű alperest, hogy 15 napon belül nem vagyoni kártérítés jogcímén fizessen meg a felperesnek 200 000 Ft-ot. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította.

Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 50 000 Ft perköltséget. A II. rendű alperest 20 000 Ft, a felperest 40 000 Ft kereseti illeték állam javára, külön felhívásra történő megfizetésére kötelezte.

Indokolása szerint a II. rendű alperes elismerte, hogy a felperes által sérelmezett kijelentés elhangzott a részéről, s ezt **B. G.** tanú vallomása is alátámasztotta.

Rögzítette, hogy a felperes előleget vett fel a közös önkormányzati hivatal házi pénztárából és azt felhívásra, de 30 napon túl visszafizette. Ezt a tényt a II. rendű alperes hamis színben tüntette fel azzal, hogy burkoltan azt állította, hogy a felperesnek az előleg felvételével és visszafizetésével kapcsolatos magatartása egyben bűncselekmény gyanúját is felveti, hiszen azon kijelentés, hogy a közpénzt az otthoni költségvetés pótlására használja, köznapra nyelven annak az állításnak a megfogalmazása, hogy a felperes a közpénzzel a sajátjaként rendelkezett és a rendeltetésétől eltérő más célra (saját személyes céljára) használta fel.

A II. rendű alperes tehát a való tényeket hamis színben feltüntető állításával megsértette a felperes jóhírnevét és becsületét.

A II. rendű alperest eltiltotta a további jogsértéstől, s ez elégtételadás körében a magánlevélben történő elnézés-kérést tartotta arányos objektív szankciónak.

A II. rendű alperest a felperest ért immateriális hátrányok csökkentése érdekében 200 000 Ft nem vagyoni kártérítés megfizetésére is indokoltnak tartotta kötelezni, ugyanis „kijelentése hátrányosan befolyásolta a felperes társadalmi megítélését, rombolta az a közbizalmat, amely szükséges, hogy a felperes, mint a közigazgatásban dolgozó szakember a munkáját a jövőben is felelősséggel tudja gyakorolni."

A felperest és a II. rendű alperest a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdését felhívva kötelezte a pervesztességükhöz igazodó kereseti illeték megfizetésére.

Az első fokú ítélet ellen a II. rendű alperes fellebbezést terjesztett elő, amelyben annak megváltoztatását és a felperes vele szembeni keresetének az elutasítását, valamint a felperes perköltségben marasztalását kérte.

Álláspontja szerint az inkriminálthoz „hasznos tartalmú mondat kérdés formájában hangzott el a részéről, amely joggal merült fel benne, de a kérdés feltevése - az előzmények ismeretében - nem volt alkalmas a felperes jóhírnevének a megsértésére."

B. G. tanú is bizonytalan volt abban, hogy az ominózus kijelentés kérdés vagy állítás formájában hangzott-e el. **B. T. J.** tanú szerint is talán kérdés volt, **B. P.** tanú pedig nem is emlékezett arra, hogy ez a mondat elhangzott.

Ez a kijelentés a felperesnek egyébként sem okozhatott külön érdeksérelmet, ugyanis a belső ellenőr által a képviselő-testületi ülésen ismertetett jelentés is tartalmazta, hogy az utólagos elszámolásra kiadott előlegek kezelésével kapcsolatban „elsődlegesen a jegyző felelőssége állapítható meg." Ez a jelentés már burkoltan utalt arra, hogy a felperes magatartása egyben bűncselekmény gyanúját is felveti, de mindenképpen súlyos pénzügyi szabálytalanságról van szó. A belső ellenőr konkrétan közölte a jogsértés tényét és a bűncselekmény gyanúját, így már további érdeksérelmet nem okozhatott a jegyzőnek, hogy önkormányzati képviselőként e tényállítás okára és körülményeire pár percen belül rákérdezett. Ezt a kérdést egyébként is részben magának, részben pedig a mellette ülő képviselőknek mondta.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében - annak tartalma alapján - az első fokú ítélet helybenhagyását kérte.

Az I. rendű alperes a II. rendű alperes fellebbezésével szemben nem terjesztett elő fellebbezési ellenkérelmet.

Az ítélőtábla a fellebbezést a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el és azt nem találta alaposnak.

A törvényszék a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta, az ítélőtábla az abból levont következtetéseit is osztotta, pusztán a fellebbezésben írtak miatt rögzíti az alábbiakat:

A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 75. §-ának (1) bekezdése értelmében a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. E jogok a törvény védelme alatt állnak.

A személyhez fűződő jogok védelmét biztosító jogi szabályozásnak - a szabályozás célját és a jogpolitikai indokát középpontba állító jogértelmezés szerint - az a rendeltetése, hogy a személyiség számára biztosított legyen a valódi értékének megfelelő társadalmi értékelés és a kritika, a bírálhatóság megengedése, méltánylása mellett a jog eszközével akadályt emeljen a személyiség indokolatlan megsértésével szemben.

A Ptk. 76. §-a értelmében a személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti különösen a becsület megsértése.

„A becsület a személy társadalmi értékelését, megbecsülését, egyéni értékeinek az elismerését jelenti." /Törő Károly: Személyiségvédelem a polgári jogban. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1979. 352. oldal/

„Becsületsértő a személyiséget érintő közlés (közlést kifejező magatartás) - tartalmára és tartalmának a valóságára tekintet nélkül - ha aránytalanul túlzó, indokolatlanul bántó, lealázó, lekicsinylő, lealacsonyító." (Törő Károly: i. m. 421. oldal)

A Ptk. 78. §-ának (1) bekezdése alapján a személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a jóhírnév védelmére is.

Ugyanezen szakasz (2) bekezdése szerint a jóhírnév sérelmét jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó, azt sértő, valótlan tényt állít, híresztel, vagy való tényt hamis színben tüntet fel.

A jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogot nemcsak a valótlan tartalmú, hanem a valós tényeket hamis színben feltüntető - tehát formálisan valós tényeket állító - közlés is sértheti.

Utóbbi esetben a tényeket állító fél arra törekszik, hogy a közlemény formailag véleményként hasson, azonban sejtései, az általa vélt összefüggések tényként való beállítása miatt a közlés címzettje azt - a közlés egészében - tényállításként értékeli.

Irreleváns, hogy a közlést tevő az állítását milyen mondatfajtában fejezi ki; tényt állítani kérdő mondatban is lehet.

Az ítélezési gyakorlat következetesnek mondható álláspontja szerint az olyan tényállítás, amely azáltal sértő, hogy bűncselekmény elkövetésére utal, valótlansága esetén a felperes jóhírnevét sérti. (Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.148/2014/3. számú eseti döntése)

A Ptk. 84. §-a (1) bekezdésének a), b), c) és e) pontjai értelmében, akit személyhez fűződő jogában megsértenek, az eset körülményeihez képest követelheti a jogsértés megtörténtének bírósági megállapítását és a jogsértő eltiltását a további jogsértéstől,

követelheti, hogy a jogsértő nyilatkozattal vagy más megfelelő módon adjon elégtételt, továbbá a polgári jogi felelősség szabályai szerint kártérítést kérhet.

A Ptk. 84. §-a (1) bekezdésének e) pontján keresztül érvényesülő, a Ptk. 355. §-ának (1) bekezdése szerint a kárért felelős személy köteles az eredeti állapotot helyreállítani, ha pedig az nem lehetséges, vagy a károsult azt alapos okból nem kívánja, köteles a károsult vagyoni és nem vagyoni kárát megtéríteni.

A nem vagyoni kártérítés megítéléséhez önmagában nem elégséges a személyhez fűződő jog megsértése; ez csak a személyiségvédelem körében igényelhető egyes objektív szankciók alkalmazásához, illetve a szubjektív szankciók körében a kártérítés feltételei közül a jogellenes magatartás bizonyításához elegendő. Akit személyhez fűződő jogában megsértenek, akkor követelhet nem vagyoni kártérítést, ha bizonyítja, hogy olyan nem vagyoni hátrány érte, amelynek csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez indokolt az objektív szankciók alkalmazásán túl a nem vagyoni kárpótlás megállapítása.

A Pp. 164. §-ának (1) bekezdése alapján a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítani, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valóban fogadja el. Ennek megfelelően a felperest terhelte annak a bizonyítása, hogy az alperes jogellenes magatartással okozati összefüggésben őt olyan hátrány érte, amely nem vagyoni kártérítéssel kompenzálható azzal, hogy nem vagyoni hátrány bekövetkezését esetenként a Pp. 163. §-a (3) bekezdésének első mondata alapján köztudomású tényként is meg lehet állapítani.

A II. rendű alperes maga sem vitatta az inkriminálási állítás megtételének a tényét (12.P.20.256/2013/5. számú jkv. 4. oldalának 3. és 5. bekezdései), amelynek elhangzását egyébként **B. G.** és **B. T. J.** tanúk vallomásai is megerősítettek. (12.P.20.256/2013/18. számú jkv. 4. oldalának 5. bekezdése; 12.P.20.256/2013/23. számú jkv. 5. oldalának 7. bekezdése)

Miután a felperest burkoltan bűncselekmény elkövetésével vádoló II. rendű alperesi állítás való tényeket hamis színben tüntetett fel /a felperessel szemben ugyanis az említett szabálytalanság miatt a II. rendű alperes tudomása szerint sem tettek feljelentést, illetőleg a felperes részéről a 238 000 Ft a képviselő-testületi ülés időpontjáig megtörtént (12.P.20.256/2013/5. sorszámú jkv. 4. oldal 6-7. bekezdései)/, ezért a törvényszék jogszerűen döntött akkor, amikor megállapította, hogy a II. rendű alperes a tényállásban idézett állításával megsértette a felperes jóhírneve és becsülete védelméhez fűződő személyiségi jogát.

Az elsőfokú bíróság a jogsértés súlyához és jellegéhez igazodóan, helyesen alkalmazta a felperes által kért további objektív jogkövetkezményeket, valamint a Pp. 206. §-ának (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelő, helyes és okszerű mérlegeléssel határozta meg a felperest ért immateriális sérelmeket is (amelynek körét az ítélet tábla annyiban szükségesnek tartotta pontosítani, hogy a felperest a társadalmi megítélésének a negatív irányú változása mellett megszegyenítettség-érzésben is manifesztálódó immateriális hátrány is érte).

A törvényszék a Pp. 206. §-a (3) bekezdésének helyes alkalmazásával, annak jellegével és súlyosságával arányban állóan állapította meg a felperest megillető nem vagyoni kártérítés összegét, amely indokolt, szükséges, de egyben elégséges mértékű is.

Mindezekre tekintettel az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-a (2) bekezdésének I. fordulata és a Pp. 254. §-a (3) bekezdésének második mondata alapján helyes indokai alapján helybenhagyta.

A II. rendű alperes eredménytelenül fellebbezett, azonban a felperes a másodfokú eljárásában személyesen járt el, a II. rendű alperes pedig a fellebbezésén leróta az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 39. §-a (3) bekezdésének c) pontján, illetőleg az Itv. 46. §-ának (1) bekezdésén alapuló, 48 000 Ft összegű fellebbezési illetéket, ezért a másodfokú perköltségről az ítélet táblának nem kellett rendelkeznie.

Debrecen, 2015. május 28.

Dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta s.k. a tanács elnöke, Dr. Bakó Pál s.k. bíró, Dr. Pribula László s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő